

H04 -
2000

H O L N D F S T V L

JAARVERSLAG 2000

**HOLLAND FESTIVAL
Kleine-Gartmanplantsoen 21
1017 RP Amsterdam
tel (020) 530 71 10
fax (020) 530 71 19
email info@hollandfestival.nl
url www.holndfstvl.com**

Bestuursverslag

Inleiding

Het jaar 2000 stond voor het bestuur nagenoeg geheel in het teken van het Kunstenplan 2001-2004. Onder de titel 'The art of being special' was eind 1999 een beleidsplan aan de rijksoverheid voorgelegd. In het voorjaar van 2000 werd op basis hiervan eveneens een beleidsplan bij de Gemeente Amsterdam ingediend. In mei en augustus werden respectievelijk de adviezen van de Raad voor Cultuur en de Amsterdamse Kunstraad bekend gemaakt. De uitkomst van deze adviezen en de daarmee samenhangende besluiten van beide overheden hadden tot gevolg dat naar de mening van het bestuur het voortbestaan van het festival op zowel korte als langere termijn ernstig in gevaar was.

De Raad van Cultuur was bijzonder kritisch over de voorgestelde inhoudelijke koers, dat een voortzetting en uitbreiding was van het beleid dat in 1998 was ingezet. De Raad adviseerde de continuering van de rijkssubsidie afhankelijk te maken van een nieuw te maken beleidsplan. De gevraagde verhoging van de subsidie werd afgewezen. De Amsterdamse Kunstraad daarentegen adviseerde de gemeentelijke subsidie te verdrievoudigen.

In een aantal extra vergaderingen werd uitgebreid aandacht aan dit onderwerp besteed. In totaal kwam het voltallige bestuur tien keer bijeen. Na lang aandringen van de overheden en nadat het bestuur daarbij een aantal voorwaarden had geformuleerd werd eind 2000 alsnog een begin gemaakt met het opstellen van een hernieuwd beleidsplan voor beide overheden.

Naar aanleiding van de nota Cultural Governance werd in het voorjaar in een tweetal vergaderingen gesproken over de positie en het functioneren van het bestuur. In deze periode was eveneens bijzondere aandacht voor de (financiële) voortgang van het uitzonderlijke project *Zingaro*, dat uiteindelijk in alle opzichten een succes bleek te zijn. In overleg met beide subsidiënten werden de contracten met beide directieleden (die per 1 oktober 2000 zouden verlopen) verlengd. Pas nadat eind november duidelijkheid kwam over de hoogte van de totale subsidie voor 2001, kon medio december een definitief besluit worden genomen over de voortgang van het Holland Festival in 2001. Voor de bestuursamenstelling zie hoofdstuk Organisatie.

Holland Festival 2000

De 53ste editie van het Holland Festival vond plaats van 3 tot en met 25 juni 2000 en heeft in totaal 89.288 bezoekers getrokken. Er waren veertig producties geprogrammeerd met totaal 104 voorstellingen. Het Euro 2000 voetbaltoernooi heeft geen nadelige invloed gehad op het bezoek aan het festival. Daarnaast presenteerde het Holland Festival in maart en april achttien voorstellingen van de Franse productie *Zingaro* in de Gashouder op het Westergasfabrieksterrein. Met een totaal van 26.718 bezoekers waren alle voorstellingen uitverkocht. Het totaal aantal bezoekers bedroeg daarmee in 2000 ruim 116.000 bezoekers.

Veel belangstelling was er voor de concerten rondom Frank Zappa, die allemaal nagenoeg uitverkocht raakten. Ook de publieke belangstelling voor de dansvoorstellingen van de Duitse choreografe Sasha Waltz was met ruim vijfduizend bezoekers ver boven verwachting. Een belangrijk onderdeel van het Festival was *Toptheater van de Lage Landen*: acht producties uit het Nederlandse en Vlaamse theater. Deze theatervoorstellingen zijn eveneens zeer goed bezocht, het gemiddelde

bezettingspercentage was meer dan 80%. Alleen voor het programma-onderdeel *Electronic Soundwaves* viel het bezoekersaantal van enkele concerten tegen.

Na het grote succes van de complete *Ring des Nibelungen* in 1999, die live vertoond werd op een groot videoscherm in het Oosterpark, trok dit jaar de opera *Aida* eveneens veel publiek. Na twee jaar is wordt Opera in het Oosterpark door een breed publiek intussen als een traditie beschouwd. Succesvol was ook *Rêves d'un Marco Polo*, een coproductie met de Nederlandse Opera in de Gashouder.

Het Amsterdam Roots Festival - sinds 1998 een vast onderdeel van het Holland Festival - had eveneens een zeer goedlopende editie: het festival werd bezocht door vijftigduizend bezoekers, waarvan veertigduizend voor het gratis toegankelijke Wereldorp in het Oosterpark.

Opvallend dit jaar waren de zeer goed bezochte nagesprekken bij de verschillende voorstellingen en concerten, die geleid werden door Chris Keulemans, publicist en voormalig directeur van De Balie. Ook heeft het festivalcentrum in de Stadsschouwburg in het derde jaar van zijn bestaan meer dan voorheen gefunctioneerd als een drukbezocht ontmoetingscentrum voor de internationale en Nederlandse gezelschappen en hun publiek.

Internationale belangstelling

Dertig buitenlandse theaterprogrammeurs en festivaldirecteuren – uit verschillende Europese landen en de Verenigde Staten, Zuid-Afrika en Nieuw-Zeeland - zijn naar Amsterdam gekomen voor de theaterproducties uit Nederland en Vlaanderen, die voor het merendeel tijdens het festival in première zijn gegaan. Zij namen ook deel aan het programma *On the Road for Dutch Drama*. Daarnaast volgden een veertigtal buitenlandse journalisten de voorstellingen van het festival.

Veel nieuw publiek

Uit de voorlopige resultaten van een onderzoek dat dit jaar is verricht onder het publiek van het Holland Festival blijkt o.m. dat de grootste groep bezoekers (51%) wordt gevormd door twintigers en dertigers. 47% van het publiek bezocht voor het eerst een Holland Festival-voorstelling en tweederde van hen zijn twintigers en dertigers. Ruim eenderde van het publiek is afkomstig van buiten Amsterdam. Van de bezoekers die daarover een mening gaven vond meer dan 90% het programma-aanbod goed tot zeer goed. Een vergelijkbaar percentage vond de programmering bijzonder en onderscheidend.

On the Road for Dutch Drama

In samenwerking met het Theater Instituut Nederland organiseerde het Holland Festival een programma voor buitenlandse programmeurs en festivaldirecteuren onder de noemer *On the Road for Dutch Drama* (15-18 juni 2000). De aanleiding vormde het grote aandeel Nederlandstalig theater in het festival, gepresenteerd als *Toptheater van de Lage Landen*. Deze voorstellingen waren voorzien van Engelstalige boventiteling of vertaling op papier, waardoor de tekst ook voor een buitenlands publiek toegankelijk was. Dertig internationale festivals en theaterprogrammeurs bezochten deze voorstellingen op vier achtereenvolgende avonden.

Het dagprogramma speelde zich voornamelijk af in de zalen van De Balie en de Melkweg. Het bestond uit presentaties van met name een jongere generatie theatermakers. Het Gasthuis stelde een dag lang de deuren open voor Nederlandse en Vlaamse productiehuizen. De volgende gezelschappen en productiehuizen hebben van deze gelegenheid gebruik gemaakt om zich internationaal te presenteren: Het Vervolg, Het Grote Hoofd, Growing Up In Public, Dito Dito, Space, Oranjehotel, Carina Molier, Fact, Cristina van Stalen & Def P, Made in de Shade, De Onderneming, Cosmictheater, Gasthuis, Grand Theatre en Sanne van Rijn.

Tijdens een ontvangst van de deelnemers op het stadhuis, aangeboden door de stad Amsterdam, werd tevens door het Theater Instituut Nederland het eerste exemplaar van de video *Dramatic theatre in the Netherlands* aan wethouder van Cultuur Saskia Bruines aangeboden.

Het programma voldeed aan de doelstelling een breed overzicht van het Nederlandstalig theaterlandschap te geven. De presentaties stonden kwalitatief op een hoog niveau.

Het bezoek aan verschillende Amsterdamse locaties bracht een onverwacht onderwerp van gesprek naar voren. Het Trusttheater, het Gasthuis, de Melkweg en de gebouwen op het Westergasfabrieksterrein toonden ieder op eigen wijze dat het presenteren van theater in Nederland niet meer gebonden is aan traditionele lijsttheaters of zelfs aan een 'standaard' vlakke vloer-theater. De verbouwing van bestaande gebouwen tot zalen met flexibele opstelling en multifunctionele bestemming heeft geleid tot extra uitdagingen voor makers en publiek, waar onze buitenlandse gasten met jaloezie naar keken.

Sponsoring

Sponsoring door het bedrijfsleven draagt traditioneel in belangrijke mate bij aan het budget van het Holland Festival. Het festival benadert sponsors met gedifferentieerde proposities en tegenprestaties die tegemoet komen aan de verschillende behoeften van partners wat betreft marketing- en communicatiedoelstellingen. De voorstellen hebben betrekking op profilering rond het festival in het algemeen, profilering met specifieke producties of projecten en op relatiemarketing.

In 2000 kon het Holland Festival rekenen op een uitzonderlijk hoge sponsorbijdrage van f 2.075.000. Hiervan is f 1.110.000 specifiek bijeengebracht (KPN, Rabobank Nederland en De Lotto) voor de productie *Zingaro*. Algemene sponsors waren dit jaar de Volkskrant, De Lotto, BankGiroLoterij, AHOLD en Audi.

Daarnaast ontving het festival specifieke bijdragen voor producties van diverse bedrijven en fondsen.

De SNS Reaal Groep sponsorde voor het tweede achtereenvolgende jaar de voorstellingen van het Ensemble Modern. KBW Wesselius Effectenbank adopteerde een voorstelling van Sasha Waltz. Voor de producties met Nederlandse componisten ontving het festival een sponsorbijdrage van Buma Stemra. Het VSB Fonds participeerde in 2000, evenals in 1999, in het kortingsproject voor kunststudenten, de 50%Pas. Tevens was zij daarnaast ook sponsor van *Electronic Soudwaves*. Het Prins Bernard Fonds leverde een bijdrage voor het onderdeel Toptheater van de Lage Landen. De NPS leverde middels een subsidie van het Stifo een uitzonderlijke bijdrage aan de diverse projecten rondom Frank Zappa. Met de VPRO en de STER werd op bescheiden schaal een begin gemaakt met media-samenwerking.

Business vrienden

Als erkenning voor de rol die het Holland Festival vervult voor het culturele klimaat in Nederland verleent een kring van ondernemingen het festival extra ondersteuning. Jaarlijks doneren zij een bedrag zonder dat daar de gebruikelijke tegenprestaties voor worden verwacht. Het festival besteedt deze bijdragen voor de realisering van bijzondere, internationale producties.

De kring van business vrienden is dit jaar substantieel gegroeid. In 2000 participeerden 37 ondernemingen:

Achmea Holding N.V., Koninklijke Ahold N.V., Alcatel Telecom Nederland B.V., Koninklijke Nederlandse Toeristenbond ANWB, Audi, AMSY Management, BankGiroLoterij, Boer & Croon Management Consultants, Bonnike Zeegers Steensma, Buma/Stemra, Delta Lloyd Verzekeringsgroep, De Nederlandsche Bank N.V., Hollandse Signaalapparaten B.V., Hooge Huys Verzekeringen, ING Groep, KLM Nederland, KPMG, Koninklijke KPN N.V., Kamer van Koophandel en Fabrieken Amsterdam, Stichting de Nationale Sporttotalisator, Nederlandse Spoorwegen N.V., NUON, N.V. PWN Waterleidingbedrijf Noord Holland, Rabobank Nederland, Amsterdam RAI, Result DDB, SBS 6, SENS St. Exploitatie Nederlandse Staatsloterij, De Telegraaf, Joop van den Ende Theaterproducties B.V., VNU, De Volkskrant, VPRO, Weekbladpers, Stichting VSB Fonds en World Online.

De business vrienden zijn ook dit jaar uitgenodigd voor een feestelijk vriendendiner, in aanwezigheid van artistieke en politieke relaties van het festival, waarbij de directie het programma voor de editie 2000 presenteerde. Het diner vond dit jaar plaats in de Gashouder op het Westergasfabrieksterrein en werd door honderd gasten bezocht.

Vrienden van het Holland Festival

De particuliere vrienden van het Holland Festival tonen hun waardering met een donatie van tenminste f 25 per jaar. Gestimuleerd door de toename van het aantal vrienden in 1999, is in 2000 wederom een campagne opgezet voor de werving van particuliere donateurs. Door middel van een speciaal aanbod aan trouwe festivalbezoekers is geprobeerd het publiek meer bij het evenement en de organisatie te betrekken. Daarnaast is getracht om de eenmalige relaties uit 1999 om te zetten in een langdurige relatie door het afgeven van een doorlopende machtiging voor jaarlijkse afschrijving van het lidmaatschapsgeld.

Vrienden hoefden in de voorverkoop geen reserveringskosten te betalen. Verder werd hun loyaliteit beloond met o.a.: een uitnodiging voor de presentatie van het festivalprogramma begin mei, een upgradering van tweederangskarten tot eersterangskarten voor de openingsvoorstelling en gratis toezending van de programmakrant.

De wervingscampagne bestond uit een mailing met de programmabrochure, advertenties in diverse bladen en oproepen in de eigen Holland Festival-media, waaronder ook de website. Ruim vijfhonderd festivalbezoekers zijn in 2000 donateur geworden. In het najaar ontvingen zij een nieuwsbrief, waarin ze op de hoogte werden gehouden van de plannen voor de festivaleditie 2001.

De belangen van de Vrienden worden behartigd door de Stichting Vrienden van het Holland Festival Het bestuur wordt gevormd door: mevrouw S. Van Heemskerck Pillis-

Duvekot, mevrouw A. Wildekamp, de heer drs. H. Van den Bergh (voorzitter), de heer L. Mees, de heer H. Rottinghuis en de heer T.H. Woltman.

Kunststudenten

Na de succesvolle introductie van de 50%Pas in 1999 is dit project, gericht op kunststudenten, mede dankzij de financiële bijdrage van het VSB Fonds in 2000 voortgezet. De 50%Pas is bedoeld als een stimulans voor een grotere deelname aan het festival door jongeren die een opleiding volgen aan de universiteiten en hogescholen voor opvoeringskunsten of een theoretische studie op het gebied van kunst en cultuur. Een grotere participatie van deze groep aan het Holland Festival draagt bij aan een van de wezenlijke doelstellingen van het evenement: een stimulerende rol voor het professionele, artistieke klimaat in Nederland.

Het festival gaf op vertoon van de pas een substantiële korting van 50% op het merendeel van de voorstellingen in het programma, zonder verdere beperkingen en voorwaarden. Daarnaast gaf het bezoeken van minimaal drie voorstellingen de studenten recht op een gratis toegangskaart voor de voorstelling *Allemaal Indiaan*. Voordat de pas daadwerkelijk verscheen is dit o.a. door middel van affiches, e-mailberichten en nieuwsbrieven van de opleiding bij de studenten aangekondigd. De pas is een maand voor aanvang van het festival via de opleidingen gratis verspreid. Naast de pas ontvingen de studenten een begeleidend schrijven over het hoe-en-waarom van de 50%Pas en een programma-overzicht in de vorm van een handzaam 'minimagazine'.

Uiteindelijk werkten 26 opleidingen mee en hebben circa negenduizend studenten een pas ontvangen. In totaal is er veertienhonderd keer gebruik gemaakt van de kortingsregeling door naar schatting 750 personen. Achteraf is gebleken dat er, mede als gevolg van substantieel gebruik door studenten van de universitaire opleidingen voor theaterwetenschappen en podiumkunsten, duidelijk meer belangstelling was voor de toneel- en dansvoorstellingen dan voor de muzikale producties.

Het Festival in cijfers

Producties en voorstellingen

Aantal voorstellingen en producties

• Totaal aantal producties	41
• Totaal aantal voorstellingen	122
• Holland Festival producties	32
• Holland Festival voorstellingen	112
• Producties i.s.m. Amsterdam Roots Festival	8
• Voorstellingen i.s.m. Amsterdam Roots Festival	10
• Coproducties Holland Festival	23
• Internationale producties	16

Producties naar genre

• Internationaal theater	3
• Nationaal theater	8
• Muziektheater	4
• Concerten	14
• Dans	2
• Film	1

Bezoekers

Bezoekersaantallen

• Holland Festival	39.288
• <i>Zingaro</i>	26.718
• Amsterdam Roots Festival	50.000

Totaal **116.006**

Verdeling bezoek

	<i>Productie Bezettings-</i>	<i>Voorstelling</i>	<i>Zaal- capaciteit</i>	<i>Bezoek percentage</i>	
Internationaal theater	3	11	2.660	1.357	80%
Nederlands theater	7	30	10.167	7.379	85%
Muziektheater	8	22	10.103	10.406	79%
Dans	2	6	6.237	5.121	74%
Concert	12	13	14.553	11.793	72%
Film	1	30	2.016	1.636	81%
Totaal	32	112		39.288	78%

Overzicht Programma Holland Festival 2000

Zingaro

Tent op Westergasfabrieksterrein: 17 maart t/m 9 april, 26.718 bezoekers (uitverkocht)
 Als prelude op het festival in juni haalde het Holland Festival het wereldberoemde Franse paardentheater Zingaro voor het eerst naar Nederland. Vijfentwintig paarden, zeventien dansers en acrobatische ruiters, en zeven meesters in de Indiase vechtsport kalaripayat voerden onder leiding van artistiek leider Bartabas de wereldpremière *Triptyk* uit. *Triptyk* is een drieluik van dressuur, dans en acrobatiek op muziek van *Le Sacre du Printemps* van Strawinsky, *Dialogue de l'ombre double* van Pierre Boulez en *Psalmensymfonie* van Janacek in een bewerking van Boulez.

'Ruige mannen, prachtige paarden, amazones in zijden gewaden, poëtische momenten, gedurfde acrobatiek op paardenruggen en mooie dansbewegingen.(...) Belichting, muziek, de bijna voorwereldlijke beelden, de vreemde manegelucht en het soms opspattende rode zand zorgen voor een unieke sfeer.' (GPD 20/3/2000)

Toptheater van de Lage Landen

Alice in Bed

Zuiveringshal: 5, 6, 7 juni, 975 bezoekers

Alice in Bed is het eerste toneelstuk van de schrijfster, regisseuse en critica Susan Sontag, en werd geïnspireerd op het leven en dagboek van de Amerikaanse Alice James. Regisseur Ivo van Hove encenseerde het stuk als een multimedia-event.

'Al is volgens Susan Sontag Alice in Bed vooral een 'stuk over het verdriet en de woede van vrouwen', zeker in deze sublieme vertolking en encenering ontsijgt het de genoemde uitgangspunten. (...) Een aanvankelijk uit ontroering aarzelend, maar vervolgens ovationeel applaus viel deze Alice in Bed ten deel.' Utrechts Nieuwsblad 7/6/2000

Aars!

TTA: 11, 12, 13, 14 juni, 832 bezoekers

Luk Perceval regisseerde bij Het Toneelhuis *Aars!*: een anatomische studie van Aischylos' *Oresteia*. Vertaler en bewerkster Peter Verhelst verplaatste de Griekse tragedie naar de Vlaamse huiskamer. In een vlijmscherpe taal gingen vier 'natural born killers' elkaar en zichzelf te lijf.

Stalker

Stadsschouwburg: 14, 15, 16 juni, 1408 bezoekers

Een theatrale verbeelding van de poëzie, de destructie, de kracht en de wanhoop van het creatieve proces. Gerardjan Rijnders gaf zijn toneeltekst definitief vorm tijdens het repetitieproces, in voortdurende samenspraak met de acteurs, muziek- en geluidskunstenaar Harry de Wit en de choreografen Marien Jongewaard en Truus Bronkhorst.

'Het 'dreamteam' van Stalker bestaat naast de regisseur uit Harry de Wit, die live een fantastisch klankdecor uit zijn instrumenten tovert en het duo Truus Bronkhorst/Marien Jongewaard die de bedacht potsierlijke choreografie maakten. Lineke Rijxman excelleert als altijd in de Rijnders-manifestatie met een prachtige monoloog waarin ze verlangt naar 'een zee van bloemen, een stralend blauwe hemel, feestgangers, een kinderpartijtje, aan alle kanten druipend ijs'. Bokma en Brandsma spelen zoals van hen verwacht mag worden, en dat is goed.' De Volkskrant, 16/6/2000

Judith

Zuiveringshal: 17, 18, 19 juni, 1327 bezoekers

Een muziektheatervoorstelling van Theatergroep Hollandia naar de tragedie over goed en kwaad van Friedrich Hebbel. In een regie van Johan Simons en Paul Koek stond *Judith* in het teken van de confrontatie tussen lust om te onderwerpen en te vernietigen en innerlijke gevoelde beschaving.

'Het beste van Hollandia is in deze Judith samengekomen: prachtig spel, een heldere regie en muziek van Paul Koek die geluiden ontlokt aan twee olijfolieblikken. Er lag een draak op de loer, maar hij is verslagen.' Het Parool, 19/6/2000

In real time

Stadsschouwburg: 18, 19, 20 juni, 1102 bezoekers

Een choreografe en haar dansers, vier acteurs, vier muzikanten en een schrijver op zoek naar een verhaal. Dat was de uitdaging voor Anne Teresa De Keersmaeker, Tg. Stan, Aka Moon en Gerardjan Rijnders.

'In Real Time is er bijzonder in geslaagd alle performers in hun waarde te laten en wanneer zij elkaar ontmoeten is de lucht statisch van de elektriciteit.' Haagsche Courant, 20/6/2000

De Wespenfabriek

Theater Bellevue: 20, 21, 22, 23 juni, 521 bezoekers

De Wespenfabriek, een bewerking van de debuutroman *The Wasp Factory* (1984) van Iain Banks betekende de voortzetting van de samenwerking tussen regisseur Guy Cassiers en Gerardjan Rijnders. Een meeslepende vertelling op de rand van het moreel draagbare, vol lichamelijke obsessies en apocalyptisch geweld.

'Guy Cassiers tovert schitterende videobeelden op keukenkastjes, hoge technologie op Bruynzeel. Heel zacht klinken soms serene tonen. Maar heel plotseling kunnen die ook agressief worden. Van Watermeulen heeft even nodig om erin te komen. Later gaat hij exploderen en dan krijgt de voorstelling werkelijk iets verontrustends.' Rotterdams Dagblad 21/6/2000

Jeff Koons

Trusttheater: 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24 juni, 1059 bezoekers (uitverkocht)

In *Jeff Koons* deed Rainald Goetz een poging, naar het voorbeeld van de gelijknamige Amerikaanse kunstenaar, het leven op een positieve manier te benaderen, een zoektocht naar schoonheid en troost. Theu Boermans regisseerde het ensemble de Trust.

'Piet Embrechts speelt de kunstenaar bijna als een romantisch-klassieke antiheld, eerst timide twijfelend, dan vol bravoure en tenslotte gelouterd. Jaap Spijker is als de schrijver terughoudend en beide acteurs leveren een grote prestatie door Goetz' taal nog enigszins begrijpelijk te laten klinken. Halina Reijn is krachtig en geloofwaardig, vooral als Cicciolina, van wie ze één grote pose maakt, daarmee de kern van Koons helder samenvattend.' De Volkskrant, 20/6/2000

Allemaal indiaan

Zuiveringshal: 22, 23, 24, 25 juni, 1649 bezoekers

Allemaal Indiaan was – na de veelgeprezen producties *Moeder & Kind* (1995) en *Bernadetje* (1997) – het derde deel van een trilogie over het Vlaamse volksleven. Een trilogie waarvoor theatermakers Arne Sierens en Alain Platel een unieke theatertaal ontwikkelden die inmiddels school heeft gemaakt.

'In Allemaal Indiaan, coproductie van Victoria en Les Ballets C.de la B., laten de Vlaamse theatermakers Alain Platel en Arne Sierens een ragfijne mengeling zien van rauw realisme en hunkerende schijn. Dat geeft de voorstelling ziel.' Trouw, 24/6/2000

Dans

Körper

Het Muziektheater: 3, 4, 6 juni, 3766 bezoekers

Een choreografie van Sasha Waltz waarin het onderzoek van het lichaam centraal staat; confronterend, energiek, verstillend en humoristisch. Zowel veeleisend in de extreem trage passages als de razendsnelle, waarin de dansers verrassend allerlei richtingen uitschieten.

Na Zemlje

Zuiveringshal: 10, 11, 12 juni, 1355 bezoekers

Een choreografie die Sasha Waltz samen met haar eigen groep (Guests) en zes dansers van de Moskouse School voor Dramatische Kunst maakte. Als een groep voortgedreven vluchtelingen haasten de dansers zich in uitputtingslag over de vloer, op zoek naar de wortels van het menselijk bestaan.

Muziektheater

Il combattimento di Tancredi e Clorinda

Stadsschouwburg: 4, 5, 6, 7 juni, 1046 bezoekers

De Italiaanse regisseur Romeo Castellucci enceneerde vijf madrigalen van Claudio Monteverdi en wisselde die af met elektro-akoestische klanklandschappen van de Amerikaanse componist Scott Gibbons.

Diary of One Who Vanished

Stadsschouwburg: 22, 23 juni, 766 bezoekers

In een sensuele encenering verbeeldde regisseur Deborah Warner de liederencyclus *Diary of one who vanished* van Leos Janáček (1854-1928), in een vertaling van de Ierse dichter Seamus Heany.

'Ook los van de theatrale vormgeving is het een feest Janáček's liederencyclus te horen in een uitvoering die het aandeel van Drake, Bostridge en het achter de schermen opgestelde, driekoppige dameskoor niets te wensen overlaat. (...) verder laat Diary of One Who Vanished zich aanzien en beluisteren als een intieme, aansprekende weergaven van een ongewone jeugdliefde in meesterlijke muziek.' NRC Handelsblad 23/6/2000

Rêves d'un Marco Polo

Gashouder: 4, 6, 7, 10, 12, 14, 15, 17 juni, 2931 bezoekers

Pierre Audi regisseerde bij De Nederlandse Opera een aantal werken van de Canadese componist Claude Vivier (1948-1983) als één opera (opéra fleuve). Een dubbelvoorstelling bestaande uit de delen *Kopernikus* en *Marco Polo*. Dirigent: Reinbert de Leeuw, Orkest: Asko Ensemble, Schönberg Ensemble. Koor: De Nederlandse Opera.

'De grote intensiteit en de volle overgave waarmee musici en zangers onder leiding van Reinbert de Leeuw gestalte geven aan Rêves d'un Marco Polo doen het geheel uitgroeien tot een kosmisch "Gesamtkunstwerk" dat het leven, de dood en het verdere zieleven in het heelal omvat.' NRC Handelsblad, 5/6/2000

Aïda

Oosterpark: 22 juni, 4.000 bezoekers

Een gratis toegankelijke live-projectie op groot scherm in het Oosterpark van een uitvoering van Giuseppe Verdi's *Aïda* door De Nederlandse Opera. De voorstelling werd in het park een uur lang muzikaal ingeleid door het ensemble I Compagni.

Internationaal Theater

Der Kirschgarten

Stadsschouwburg: 10, 11 juni, 481 bezoekers

De 35-jarige Stefan Pucher waagde zich met Anton Tsjechovs *De Kersentuin* voor het eerst aan een klassieke tekst. Zijn eigentijdse interpretatie maakte van *Der Kirschgarten* een amusante en verfrissende multimediashow.

'Deuren gaan open en weer dicht, alsof ze niet weg willen. Ze lijken op familieleden in een amateurfilm, verschoten van kleur, onhandig bewegend. Deze afscheidswals ontroert. Dat heeft Pucher toch maar bereikt. Ik gaf me geheel gewonnen aan zijn Kersentuin als een verlaten tramhalte in Basel-Noord.' NRC Handelsblad 14/6/2000

Mil quinientos metros sobre el nivel de Jack

Theater Bellevue: 15, 16, 17 juni, 363 bezoekers

Een eigentijds, hyperrealistisch melodrama, dat zich afspeelde in een oude badkamer, geschreven en geregisseerd door de jonge Argentijn Federico León. Geen lineair verhaal, maar een opeenstapeling van sensaties en emoties. Een nachtmerrie in water, met personages op zoek naar verlossing en heling.

'De voorstelling is ontroerend, komisch en erotisch tegelijk. De spelers spreken zacht en onnadrukkelijk. Het is enorm realistisch en de sfeer is zo ontegenzeggelijk Zuid-Amerikaans dat je je deze voorstelling onmogelijk met Nederlandse acteurs kunt voorstellen. Er hangt magie in deze badkamer.' Algemeen Dagblad, 17/6/2000

Showy lady slipper

Theater Bellevue: 6, 7, 8, 9 juni, 513 bezoekers

Een theaterstuk waarin drie vriendinnen praatte over werk, winkelen en mannen, tot de komst van een man het evenwicht verstoort. Minimaal theater, met maximaal effect geregisseerd door een van de nieuwe internationale theatertalenten Richard Maxwell.

De voorstelling, genoemd naar een orchidee, is onweerstaanbaar komisch en op ijszige wijze humoristisch.(...) Het schitterende is dat je overtuigd raakt van zijn (Maxwell, red.) diepgewortelde haat tegen theater als doorgeefluikje van oppervlakkige gevoelens.' NRC Handelsblad, 7/6/2000

Frank Zappa

200 Motels, The Suites

Koninklijk Theater Carré: 23, 24 juni, 2787 bezoekers

Het Nederlands Philharmonisch Orkest onder leiding van Jurjen Hempel speelde de muziek die Frank Zappa schreef voor zijn omstreden roadmovie *200 Motels* (1971). De soundtrack was een combinatie van klassieke muziek en rock. *The Suites* was echter geen rockopera en verschilt op een aantal punten van het origineel.

'Hempels topuitvoering ontlokte het publiek een langdurige en luide ovatie. Zelfs de kritische weduwe, Gail Zappa, was gelukkig met deze uitvoering en liet zich na het concert ontvallen: "Het publiek had plezier en was enthousiast. Dat is de beste reactie die Franks muziek kan krijgen. Trouw, 26/6/2000

Greggery Pecarry and other persuasions

Het Concertgebouw: 10 juni, 1910 bezoekers (uitverkocht)

Het Ensemble Modern heeft onder leiding van Peter Eötvös dertien stukken van Frank Zappa gespeeld. Bestaand werk, gearrangeerd door Ali N. Askin en Todd Yvega, en voor synclavier (pianosynthesizer) geschreven muziek, bewerkt voor ensemble.

'De ingenieuze constructies, de hoge moeilijkheidsgraad, de absurde ritmewisselingen, het ging met een waarlijk Zappiaans gemak, waarbij tegelijkertijd humor, een onontbeerlijk ingrediënt, niet ontbrak. (...) Het Concertgebouw joelde en donderde toen het ensemble als toegift Peaches en Regalia inzette...' Brabants dagblad 13/6/2000

A tribute to Frank Zappa

Paradiso: 10 juni, 750 bezoekers (uitverkocht)

Het Metropole Orkest onder leiding van Dick Bakker gaf met klassiek en populair repertoire een ode aan Frank Zappa. Bruce Fowler, trombonist van onder meer The Mothers of Invention, speelde mee.

'Vanzelfsprekend speelde improvisatie daarbij een grote rol en op dat punt lieten de musici van het Metropole Orkest (voorop gitarist Peter Tiehuis als Zappa-stand-in compleet met wah-wah-pedaal) zich niet onbetuigd. Maar ook complexe, grotendeels uitgeschreven stukken als Echidna's Arf of RDZNZL kregen een vertolking die stond als een huis.' De Volkskrant, 13/6/2000

Civilization

De Melkweg: 21, 22, 23, 24, 25 juni, 309 bezoekers

Een muzikaal-theatrale productie van theatergroep Dood Paard. Oscar van Woensel hield een monoloog gebaseerd op teksten van hemzelf en van Frank Zappa's *Civilization Phase III*.

'Het klinkt soms alsof Van Woensel een psychose in woorden wil vatten en dan weer gaat het vooral om de klank van zijn stem. Het resultaat is, hoe paradoxaal het ook moge klinken, buitengewoon spannend om te zien en naar te luisteren'. Het Parool, 24/6/2000

Spilling the beans

De Balie: 12 juni, 298 bezoekers (uitverkocht)

Voor deze coproductie met muziekcentrum De IJsbreker waren de zalen van De Balie omgebouwd tot Umwelt van Frank Zappa. Zelden vertoonde films en documentaires van en over Zappa; zijn muziek en een lezing/performance van componist Louis Andriessen in Zappa-stijl.

Met o.a. een concert waarin de invloed van Europese en Amerikaanse componisten op Frank Zappa naar voren kwam; en de invloed van Zappa op de nieuwe generatie componisten. De Ebony Band speelde werk van onder anderen Zappa, Stefan Signer, John Corisi, Matthias Seiber en Charles Ives. Zappa-bewerkingen voor twee piano's werden gespeeld door Pianoduo Tomoko Mukaiyama en Ralph van Raat.

The torture never stops

Het Filmmuseum: 8 t/m 21 juni, 1636 bezoekers

Als onderdeel van het ZAPPA-programma toonde het Filmmuseum door Zappa geregisseerde (video)films, documentaires en een aantal van zijn favoriete speelfilms. Ode aan een filmfanaat wiens anarchistisch oeuvre een bron van inspiratie blijkt:

'Everything impossible is of interest'.

Electronic Soundwaves

Boerman, Haydn en Obrecht

Het Concertgebouw: 13 juni, 287 bezoekers

Componist Jan Boerman stelde zelf dit programma samen waarin zijn elektronische werken gespiegeld werden met klassieke werken van oude meesters als Joseph Haydn en Jacob Obrecht.

Listening landscapes

Westerkerk: 22 juni, 91 bezoekers

Elektronische gemanipuleerde klanken, vastgelegd op magneetband, smelten samen met kerkorgelklanken. Organist Willem Tanke speelde in de Amsterdamse Westerkerk vier werken voor (quadrafonische) tape en orgel van Ton Bruynèl.

Japanese frequencies

Paradiso: 17 juni, 1200 bezoekers (uitverkocht)

Japanese Frequencies was een programma met hedendaagse elektronische muziek uit Japan. Met optredens van Sachiko M., Aube, Nobukazu Takemura en Ryoji Ikeda, die een samenwerking aanging met beeldend kunstenaar/muzikant Carsten Nicolai. De avond ging over in een dansnacht met o.a. DJ Konishi.

Konzert für.../Alpe d'huez

De Melkweg: 15 juni, 225 bezoekers (uitverkocht)

Konzert für... van Dick Raaijmakers met Frances-Marie Uitti en Roland Kieft en na de pauze Alpe d'Huez van Florentijn Boddendijk door de Elektronische Big Band.

Kwartet Heiliger Dankgesang

Vondelkerk: 24 juni, 59 bezoekers

Een theatraal en bijzonder inspannend concert voor musici, dat ontspanning, reflectie en rust bood voor de luisteraars. Het Ensemble Champ d'Action speelde in de Vondelkerk Dick Raaijmakers' elektronische gemanipuleerd strijkkwartet.

Concerten

Kodo: one earth tour

Koninklijk Theater Carré: 19 juni, 1660 bezoekers (uitverkocht)

Japane drummers speelden met een imponerende kracht, maar ook met uitzonderlijke precisie en timing. Belichting, aankleding, choreografie en een absoluut meesterschap over de verschillende drums maakten het geheel tot een spectaculaire show.

Ex Orkest: een rondje Holland

Paradiso: 8 juni, 460 bezoekers

Op uitnodiging van het Holland Festival had voormalige punkband The Ex een big band samengesteld en nummers geschreven en gearrangeerd voor deze grote bezetting. Jan Mulder, die de spitsvondige teksten en wonderlijke waarnemingen schreef, trad op als verteller.

'Het Ex Orkest valt qua stijl en opzet een beetje buiten de rest van van de programmering van het Holland Festival. Desondanks is Ivo van Hove met dit project meer dan geslaagd in zijn opzet spannende nieuwe muziek te laten horen. Het Ex Orkest is zonder twijfel de meest energieke big band sinds tijden.' NRC Handelsblad, 9/6/2000

Triptiek voor onze tijd

Het Concertgebouw: 17 juni, 1221 bezoekers

Drie composities van Peter Schat, uitgevoerd door het Radio Filharmonisch Orkest onder leiding van Hans Vonk: Etudes, Een Indisch Requiem en De Hemel. Met medewerking van tenor Thomas Young, pianist Jean-Yves Thibaudet en het Groot Omroepkoor.

A guy called Gerald

Paradiso: 3 juni, 1044 bezoekers

DJ Stefan Strüver opende de avond, gevolgd door de Britse drum 'n bass-legende A Guy Called Gerald. Het was voor de eerste keer dat Gerald - Voodoo Ray - Simpson in Europa met een live band optrad. In zijn band zaten onder meer bassist Gianna (Joe Claussell) en Louise Rhodes van Lamb. De tweede live act was het duo van de cd Appetite for Destruction dat steun kreeg van een rapper/breakdancer. Slotact van de avond was de Berlijnse dj-duo Kaos & Fetisch a.k.a. Terranova.

Amsterdam Roots Festival

De Melkweg, Oosterpark, Het Concertgebouw, Tropeninstituut: 2 t/m 12 juni, 50.000 bezoekers

Wereldmuziek en -cultuur met onder meer het Werelddorp, Ravi Shankar, Night of the gipsies, Miriam Makeba en Ways of dying.

Organisatie 53ste editie

Intern

(t)=tijdelijk

Bestuur

H. Tjeenk Willink (voorzitter),
S. Noorda
E.M. Fallaux
R. van der Lugt
L. van der Meulen
R.P. Soutendijk
M.J.E. de Wit

Directie

Ivo van Hove, festival leiding
Jacques van Veen, dagelijkse leiding

Secretariaat

Annick Fransen
Daphne Doodeheefver (t)

Communicatie & Marketing

Paul Verstraeten, hoofd
Gertruud Bolhuis (t), sales en kaartenbureau
Jessica Tepe, marketing & sales
Marijke van der Kind (t), kaartenbureau
Hedi Legerstee (t), pers en promotie
Lotte Stigter (t), pers en promotie
Cathalijne de Wilde (t), publiciteit
Nienke Wulder (stagiaire), assistentie sponsoring
Henny Knap, documentatie

Productie

Sigi Giesler, producent
Katrien Sitters, producent
Igor Sorko, producent/research
Jurriën Loman (t), producent
Alet Klarenbeek (t), producent
Ad van Mierlo (t), assistentie productie
Peter Capel (t), assistentie productie
Talitha Stijnman (t), assistentie productie
Jutien van der Steen (t), assistentie productie

Financiën/administratie

Teun Taal, hoofd
Paula Bollen (t), assistentie
Willy de Groot, assistentie

Extern/freelancers

Technische adviezen & coördinatie

Art Support

Dick Heinz

Redactionele ondersteuning

Maarten Bömer

Ontwerp campagnebeelden

Laboratorivm

Grafische vormgeving/drukwerk

Publish

Website

TV 3000

Leaders/trailers

Matthias IJlstra

Ontwerp Festivalcentrum

Alias Productions

Café/Restaurant/Festivalcentrum

Cantina Mobile

JAARREKENING

HOLLAND FESTIVAL - BALANS PER 31 DECEMBER 2000

ACTIVA	<u>31 december 2000</u> f	<u>31 december 1999</u> f
MATERIELE VASTE ACTIVA		
Automatiseringskosten	33.648	5.268
Inventaris	9.534	16.160
	<u>43.182</u>	<u>21.428</u>
VLOTTENDE ACTIVA		
Onderhanden activiteiten	3.798	383.631
Debiteuren	37.645	714.936
Belastingen/premies svw	77.719	0
Overige vorderingen	290.542	20.290
Overlopende activa	8.506	2.188
Vorderingen op subsidiënten	38.921	87.413
	<u>457.131</u>	<u>1.208.458</u>
LIQUIDE MIDDELEN	<u>271</u>	<u>350.951</u>
TOTAAL ACTIVA	<u>500.584</u>	<u>1.580.837</u>

HOLLAND FESTIVAL - BALANS PER 31 DECEMBER 2000

PASSIVA	<u>31 december 2000</u> f	<u>31 december 1999</u> f
EIGEN VERMOGEN		
Stichtingskapitaal	100	100
Algemene reserve	-74.670	507.811
	<u>-74.570</u>	<u>507.911</u>
VOORZIENING	<u>16.860</u>	<u>22.479</u>
SCHULDEN KORTE TERMIJN		
ING bank	96.485	0
Crediteuren	213.171	217.998
Belastingen/premies svw	0	101.491
Overige schulden	2.670	5.191
Overlopende passiva	245.968	725.767
	<u>558.294</u>	<u>1.050.447</u>
TOTAAL PASSIVA	<u>500.584</u>	<u>1.580.837</u>

STICHTING HOLLAND FESTIVAL - EXPLOITATIEREKENING 2000

	Exploitatie 2000 f	Begroting 2000 f	Exploitatie 1999 f
BATEN			
Directe opbrengsten	3.848.035	2.918.377	1.295.000
Indirecte opbrengsten	1.110.000	1.140.000	82.596
<i>Totaal opbrengsten</i>	<u>4.958.035</u>	<u>4.058.377</u>	<u>1.377.596</u>
Subsidie ministerie OCenW	2.467.916	2.442.058	2.454.239
Overige subsidies	1.577.986	1.581.110	1.564.305
Overige bijdragen	994.935	400.000	955.409
Diverse baten	57.788	0	313.464
<i>Totaal bijdragen</i>	<u>5.098.625</u>	<u>4.423.168</u>	<u>5.287.416</u>
Som der baten	<u>10.056.660</u>	<u>8.481.545</u>	<u>6.665.012</u>
LASTEN			
Beheerslasten: Personeelslasten	462.781	440.691	448.558
Beheerslasten: Materiële lasten	553.815	494.500	751.040
Activiteitenlasten: Personeelslasten	605.014	531.945	521.377
Activiteitenlasten: Materiële lasten	8.952.207	7.715.000	5.014.886
Diverse lasten	65.324	9.674	129.908
Som der lasten	<u>10.639.141</u>	<u>9.191.810</u>	<u>6.865.769</u>
Exploitatiesaldo	<u>-582.481</u>	<u>-710.265</u>	<u>-200.757</u>

